

Tlačová správa
Luxemburg 11. novembra 2019

Informačné systémy na kontrolu schengenskej hranice sú dobre navrhnuté, ale potrebujú včasnejšie a úplnejšie údaje, varujú audítori EÚ

Podľa novej správy Európskeho dvora audítorov (EDA) by sa orgány hraničnej kontroly v členských štátoch mali viac zameriavať na okamžité zadávanie úplných údajov do informačných systémov EÚ, ktoré podporujú dozor nad vonkajšími hranicami schengenského priestoru. Schengenské informačné systémy sú silným nástrojom a príslušníci pohraničnej stráže ich čoraz viac používajú pri vykonávaní hraničných kontrol. V súčasnosti však tieto systémy niektoré údaje vôbec neobsahujú, zatiaľ čo ďalšie údaje sú buď neúplné alebo sa nezadali včas. Podľa audítorov sa tým znižuje účinnosť niektorých hraničných kontrol.

Vytvorením schengenského priestoru, v ktorom sa zrušili hraničné kontroly medzi 22 zúčastnenými členskými štátmi a štyrmi ďalšími európskymi krajinami, sa zdôraznil význam účinnej kontroly a dozoru nad vonkajšími hranicami tohto priestoru, aby sa zabránilo zločinu a terorizmu a aby sa kontrolovala migrácia. Podľa odhadov sa z rozpočtu EÚ poskytlo viac než 600 mil. EUR na zriadenie informačných systémov na podporu práce príslušníkov pohraničnej stráže.

Audítori preskúmali, do akej miery informačné systémy hraničnej kontroly umožňovali príslušníkom pohraničnej stráže kontrolovať jednotlivcov vstupujúcich do schengenského priestoru cez schválené hraničné priechody – pozemné hraničné priechody, námorné prístavy a letiská. Tieto informačné systémy sa týkali kontrol osôb a predmetov, víz a azylu, porovnávania odtlačkov prstov a záznamov o cestujúcich. Audítori navštívili Fínsko, Francúzsko, Taliansko, Luxembursko a Poľsko.

„Príslušníci pohraničnej stráže používajú údaje uložené v informačných systémoch ako základ na prijímanie rozhodnutí, či pustiť osobu ďalej, ale v niektorých prípadoch nedostanú zo systému dostatočné informácie na to, aby mohli prijať takéto rozhodnutie,“ uviedla Bettina Jakobsen, členka EDA zodpovedná za túto správu. „Náš audit sa zameria na určovanie aspektov v rámci navrhovania a používania týchto systémov, ktoré môžu príslušníkom pohraničnej stráže pomôcť pri účinnejšom vykonávaní ich činnosti.“

Schengenské informačné systémy sú podľa audítorov vo všeobecnosti dobre navrhnuté tak, aby uľahčovali priebeh hraničných kontrol a členské štáty, ktoré sme navštívili, vo všeobecnosti dodržiavajú príslušný právny rámec. Niektoré krajiny však umožňovali vykonávanie hraničných kontrol účinnejším spôsobom ako iné krajiny a členské štáty mohli používať informačné systémy systematickejšim spôsobom.

Účelom tejto tlačovej správy je prezentovať hlavné body osobitnej správy Európskeho dvora audítorov. Úplné znenie správy je uverejnené na webovom sídle eca.europa.eu.

ECA Press

12, rue Alcide De Gasperi – L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu @EUAuditors eca.europa.eu

Po vykonaní prieskumu medzi príslušníkmi hraničnej stráže audítori zistili, že viac ako polovica z nich aspoň raz umožnila osobám prekročiť hranice bez toho, aby nahliadli do systémov. Predovšetkým audítori zaznamenali rozdiely medzi počtom vydaných schengenských víz a počtom skontrolovaných víz, čo by mohlo naznačovať, že sa víza na hraničných priechodoch nekontrolujú systematicky.

Príslušníci pohraničnej stráže nie vždy získavajú zo systémov včasné a úplné údaje. Pri kontrole mena môžu napríklad získať stovky výsledkov – väčšinou ide o nesprávne pozitívne lustrácie, ktoré musia skontrolovať manuálne. Podľa audítorov to nielenže znižuje účinnosť hraničných kontrol, ale zvyšuje to aj riziko prehliadnutia skutočných pozitívnych lustrácií.

Dlhé oneskorenia pri zavádzaní informačných riešení v oblasti dozoru a záznamov o cestujúcich do praxe zabránili hraničným orgánom vo výmene dôležitých informácií. Oneskorenia ovplyvnili aj výmenu informácií na hraniciach a výmenu údajov o odtlačkoch prstov. Audítori varujú, že oneskorený prenos údajov o odtlačkoch prstov môže viesť k tomu, že za spracovanie konkrétnej žiadosti o azyl ponese zodpovednosť nesprávna krajina. Okrem toho členským štátom trvá dlho, kým odstránia nedostatky zistené počas hodnotení systémov, ktoré audítori napriek tomu považujú za „dôkladné a metodické“.

Audítori odporúčajú, aby Európska komisia podporovala ďalšie odborné školenia v oblasti informačných systémov, zlepšila postupy kontroly kvality údajov, analyzovala nezrovnalosti pri kontrolách víz, obmedzila oneskorenia v zadávaní údajov a skrátila čas potrebný na opravu zistených nedostatkov.

Poznámky pre redaktorov

Hoci je každý štát schengenského priestoru zodpovedný za ochranu svojich vlastných hraníc, účinná spolupráca medzi štátmi si vyžaduje určitú úroveň harmonizácie hraničných kontrol ako aj spoločnú vízovú politiku. V roku 2018 vydali viac než 14 miliónov krátkodobých schengenských víz. Medzi októbrom 2015 a septembrom 2017 Francúzsko, Nemecko, Taliansko, Španielsko a Grécko – krajiny, ktoré vydali najväčší počet víz – vydali takmer 18 miliónov víz, ale vykonali menej než 14 miliónov kontrol. Krajiny schengenského priestoru tiež používajú viac než 200 rôznych typov vnútroštátnych víz umožňujúcich cestovať v schengenskom priestore, ktoré nie sú v spoločnom informačnom systéme, a teda ostatným krajinám nie sú k dispozícii.

Počet štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorým bolo odopreté prekročenie vonkajších hraníc, sa pohyboval od 440 000 v roku 2017 po takmer 500 000 v roku 2009. V období rokov 2013 až 2017 sa počet pozitívnych lustrácií týkajúcich sa hľadaných osôb a vecí na základe zápisov, ktoré pochádzali z iných krajín, takmer stonásobil z 87 000 na 243 000. Z mesačných správ vyplýva približne 3 milióny zápisov s potenciálnymi problémami týkajúcimi sa kvality údajov z celkového počtu 82 miliónov záznamov.

EÚ zriadila päť podporných informačných systémov: Schengenský informačný systém, vízový informačný systém, európsky systém na porovnávanie odtlačkov prstov žiadateľov o azyl, európsky systém hraničného dozoru a záznamy o cestujúcich. Členské štáty využili finančné prostriedky EÚ dostupné na zlepšenie informačných systémov pre kontrolu hraníc len v obmedzenej miere.

Osobitná správa č. 20/2019 Informačné systémy EÚ na podporu kontroly hraníc – silný nástroj, no väčšiu pozornosť treba venovať včasným a úplným údajom je k dispozícii na webovom sídle EDA (eca.europa.eu) v 23 jazykoch EÚ. Audítori predtým uverejnili správy na súvisiace témy, napr. o colných informačných systémoch a kontrolách, Schengenskom informačnom systéme a vonkajšej migračnej politike.

Kontakt pre tlač

Damijan Fišer – E-mail: damijan.fiser@eca.europa.eu

Telefón: (+352) 4398 45410 Mobil: (+352) 621 55 22 24